

FÓIĂ ENCICLOPEDICĂ LITERARĂ, ✦✦ APARE IN FIECARE LUNĂ DE DOUË-ORÍ

Prețul abonamentului:	PROPRIETAR ȘI REDACTOR:	Prețul inserțiunilor:
Pentru Austro-Ungaria 4 corone	IOAN BACIU	Pentru publicațiunile de preste tot anul (de 24 orí)
Pentru România și străinătate 6 franci	preot.	tot după 50 cuvinte cu litere garmond se compută
		1 coronă, ér cu litere mai gróse duplu.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

ALESANDRU SZILAȘI.

(Continuare.)

Mult m'am gândit și am meditat asupra acestui cas ne mai pomenit la noi — că ce au putut greși ore preoțimea și chiar preoțimea din tractul protopopesc, al Bistriței încât să nu pótă fi scutită de astfelu de apostrofări nemeritate nici chiar atunci când era cuprinsă de durere și întristare pentru pierderea neuitatului și bunului lor protopop Alesandru.

În locul acelor muștrări nu era mai potrivit ore un cuvânt de mângăiere! căci *mărgeaua cea mai frumoasă a vîrtuților D-ăesci e a mângăia pre cei întristați.*¹⁾ Êr S-ta scriptură ne dîce: *Bucurați-vă cu cei ce se bucură și plângeți cu cei ce plîng.*²⁾

Să admit că oratorul a avut cauza la acésta pentru că *cine fiind muritor va fi fără de maculă?*³⁾ dar și în casul acesta putea să o facă întrun mod mai fin precum o fac acésta și alți oratori prin frasă pline de fineță și frumșetă, așa d. e. Ce cuget măreț dar și ce cuget infricoșat este acesta când se apropie ora ca să moră preotul! ce frică și ce sperare plină de mângăere! Frică pentru cele ne împlinite sau réu împlinite și sperare de resplátă pentru împlinirea unei deregătorii atât de maricum e și statul preoțesc.⁴⁾

Sau nu era mai cu minte lucru de a ținea o astfel de vorbire cathechisătoare dacă chiar fu causă și nu putea se lipséscă, întro conferință preoțescă și nu înaintea poporului și a unui public în mare parte străini

— în greunând prin acésta poziția de luptă a preotului unit față de contrarii bisericeii nóstre care poziție și așa este ea destul de grea de suportat?

Nu a aflat oratorul o altă temă mai corespunzătoare în care să fi interșasut în legătură cu un adevăr moral și meritele repositului cea ce sar fi cuvenit mai mult?⁵⁾ O predică de înmormântare are să fie scurtă serbătoréscă și cuprinzătoare în care să pot desvolta în legătură cu un adevăr moral și meritele repositului, — și acésta o scie oratorul destul de bine prin urmare nu a avut cauza de a să ocupa cu stipendiile misali. —

Misele ce le au preoții de la poporenii lor să persolvească totdeauna cu cea mai mare conșciențiositate și despre aceste e convins și cel ce le dă căci de regulă și cel ce dă missa asistă la rugă pentru de a ingenunchia sub s-tele daruri. —

Na fost dar trebuință de a mai osteni mințile ascultătorilor cu combaterea unui viț care de fapt nu există.

Stipendii misali fundacionali în tot tractul protopopesc al Bistriței nu sunt de că: 5, unul la biserica din Bistrița și 4 la biserica din Șoimuș despre acărora persolvire nu numai cu conșciențiositatea să pótă documenta, dar și prin date autentice în fie care an.

Stipendii misali de la Nicula sau din alte părți

1) Tit Bud cuvântări bisericesci tom I.

2) Rom. 12. 15.

3) Iov. 9.

4) Ioan Papiu cuvântări funebrale Tom II pag. 310.

5) Eneyklopädie der katholischen Theologie und ihrer Hilfswissenschaften, von Heinrich Joseph Wetzer, Doctor der Philosophie u. Theologie und ord. Professor der orientalischen Philologie zu Freiburg; und Benedikt Welte Doctor der Theologie und ord. Profesor an der Katholisch-Theologischen Facultät zu Tübingen.

impărțite între preoți prin ordinariat — spre persolvire — în tractul protopopesc al Bsitriței nici când nu sa dat și nici nam audīt că se fi fost împărțit cândva vre-un preot cu astfel de intențiuni.

Despre ce stipendii missali a putut vorbi dar oratorul? despre cele ce se împart din străinătate?

Dar nu scie Clarissimul Domn profesor și spiritual că în timpul din urmă, superioritatea noastră bisericească din acēsta diecesă a oprit tōte isvōrele acelea de cari presupune D-sa că ar fi întrebuițate pentru îmbunătățirea stării preoției noastre destul de sēracă? — Și pre când în alte diecese la catolici și gr.-cat. chiar episcopiū procură stipendii missali și le împart preoților mai sēraci spre persolvire, promovând prin acēsta binele în două direcțiuni adevērat crescinesci, una pentru mântuirea sufletelor din purgătoriu, alta pentru ajutarea preoților sēraci. — Noi cei din diecesa Gherlei nu numai că nu suntem împărțșiți de acest favor dar suntem de la acēsta chiar și opriți.

Ōre nu ar fi cu mult mai bine când Prea Ven. Gubern Diecesan însuși ar procura și împărți atâtea stipendii missali de câte s'ar afla trebuința la toți preoții diecesani?

Atunci avēnd posibilitatea de a controla cu seriozitate mersul afacerii nu ar mai putea bănui nime că se comit și abuzuri.

Procurarea astor fel de intențiuni nu e lucru greu căci sunt destule.

Eu însumi cunosc firme în străinătate de unde sar putea procura intențiuni *bine plătite* pe lângă învoirea superiorității bisericești — nu numai pentru unul doi ci pentru sute de preoți gr.-cat. atâtea de câte ar avea trebuința spre a le putea persolvi.

Dar dacă superioritatea noastră bisericească nu ne permite, nici eu nici altul nu aducem și ne putēnd aduce și ne putēnd primi cea ce ni se ofersce de și dispunem de destul timp spre a le putea și implini, ne cade greu când vedem că mai suntem și catechisați și încă de ōmeni mai tineri ca noi, ne băgând în samă cuvintele s-tei scripturi. Pe bătrân nu-l înfrunta ci'l mângăie ca pre un părinte¹⁾ cununa bătrănețelor este ispitirea de multe (științe) și mărirea lor frica Domnului.²⁾

În multă vreme este înțelepciunea ēr în multă vieță este sciința³⁾.

Atâta referitoriu la temă.

Ce se ține de predare cu tōte că nici spațul numi permite și nici nu mia trecut prin minte de a face critică asupra unui tiner ce de alt cum promite a deveni cu timp un orator bun bisericesc, totuși dacă am început îni permit de ai face unele observări.

— Gesticulările prea esagerate, stringerea mânei ce prea

multă asemenare are cu amenințarea pumnului detrage mult din efectul unei predici. Gesticularea cu mâna strinsă în forma pumnului nici pre bină nu prea are loc necum pe amvon. Și de și oratorul a vorbit cu mult foc ca fiu de grănițeriu și tiner invăpăiat pentru adevērul credinței și divinitatea bisericei catolice totuși nu trebuie să uite că aici nu e fiul lui Marte ci ostașul lui Christos — și nu pōte cuceri inimile credincioșilor gesticulând cu pumnul ci numai prin atragere cu spiritul blândetei după esemplul lui Isus.

Servului Domnului nu-i se cuvine să se sfădească ci blând se fie cătră toți învățătoriu nu iute.⁴⁾

Oratorul trebuie să țină cont și de unele reguli, declamatorice p. c.⁵⁾ vōce sonoră, espresiune corectă, modularea vōcei cu înțonarea esactă și gesticulațiune potrivită cu ideile și simțemintele ce vrea să espriime.

În fine trag atențiunea oratorului asupra unei datini ce se practică la astfel de ocațiuni, acea de a lua remas bun — a lua ertăciuni — și de la Episcopul ca cap al Diecesei, capitlu și preoțimea tractuală, precum se vede acēsta la mai mulți autori de predici funebrale⁶⁾ Ceea ce și aici nu ar fi trebuit să remănă cu atât mai virtos că repozatul protopop Alesandru au fost un subaltern fōrte credincios al episcopului sēu despre care nu întrelăsa nici o ocasiune bine venită de a nu-l aminti și vorbi cu respect ca de persōna cea mai înaltă a diecesei. Altcum după dea s-tei scripturi⁷⁾. Nu este om drept pre pământ carele, se facă bine și se nu se greșescă.

După finirea cuvēntării bisericesci Sp. D. Advocat Dr. Gavril Tripon în numele inteligenței română din Bistriță, cu vōcea-i oratorica a luat adio de la repozatul în terminii fōrte simțitor, storcând prin vorbirea sa pătrunțetōre și adânc mișcătōre — lacrimi din ochii ascultătorilor.

DI. Dr. Gavril Tripon e recunoscut în ținutul acesta de mare orator și a dovedito acēsia și acum când publicul ce de și era deja obosit de ascultarea unei predici fōrte lungi, cuvēntarea D-stale a ascultat'o cu un viu interes.

Conductul funebru de la biserică până la cimiteriu.

Conductul funebru de la biserică până la cimiteriu a fost grandios, ordinea a fost tot ca mai naitne cu aceea deosebire că acuma a ocupat loc între rēnduri și musica militară. — Atâta mulțime de popor cât a fost aici rar s'a mai vedut adunat cândva la vre-o înmormēntare, în Bistriță.

(Va urma.)

¹⁾ Tim. 2. 14.

²⁾ Enciclopedia ro. Tom. II p. 115—543.

³⁾ Preotul rom. anul 1889 p. 137. Predicatorul sateanului ed. din 1878 pag. 227—259.

⁴⁾ Ecles. 7. 21.

¹⁾ I. Tim 55.

²⁾ Is. Sir. 25. 8

³⁾ Iov. 12. 13.

Unei Femei.

„Sum frumósă“ — așa dicit pôte
Și astfel am tot, ce ar fi 'n stare
A putea din fire a scóte
Tineri cu gândiri bizare.

— Ei dar grigi la așa ispite
Că nici tu nu ești fec
Ș'apoi ține bine'n minte:
„Femea-i numai femea.“

Ioan Turdean.

Micul lingăreț.

Caprițiu

— Comedie intrun act de Alfred de Musset —

(Urmare)

Charigny: Marturisește că teai tradat?

M. de Lery: Nu.

Charigny: Mă rog.

M. de Lery: Acésta nu folosește.

Charigny: Te conjur!

M. de Lery: Róga-mă în genunchi, atunci îți spun.

Charigny: În genunchi? Cu totă plăcerea.

M. de Lery: Nó dară se vedem.

Charigny: Serios? (Se aruncă în genunchi riđind).

M. de Lery: (în ton magistratual): Acésta poziție-mi place, îți șede de minună — cu tóte aceste-ți sfátuiesc să te redici pentrucă fórté m'ar scóte din sarite. —

Charigny: Prin urmare (după ce s'a rădicat) nice numi-vei spune nimica, așa e?

M. de Lery: Lá D-ta e punga cea vênătă?

Charigny: Nu știu, cred că da. —

M. de Lery: Așa cred și eu că da. Dămi-o mie și eu-ți voi spune al căreia lucru de mână e cealaltă?...

Charigny: D-ta așa dară știi?

M. de Lery: Da, știu!

Charigny: E femea?

M. de Lery: Dacă ar' fi bărbat nu aș înțelege...

Charigny: Vreau se dicit frumósă femea e?

M. de Lery: În ochii D-tale e una dintre cele mai frumóse femei ale parisului. —

Charigny: Blondă sau vênătă?

M. de Lery: Vênătă. —

Charigny: Cu ce felit de litere i se începe numele?

M. de Lery: Apoi nu stai pre târg? Dămi încóce punga M-meii de Blainvillet.

Charigny: E mică inaltă?

M. de Lery: Adă încóce pungulița.

Charigny: Numai de ea spunem, că are picióre mici?

M. de Lery: Punga sau viața.

Charigny: Mi spui numele dacă-ți dau punga?

M. de Lery: Îți spun.

Charigny: (scóte pungulița cea vênătă). Pre cuvântul de onóre?

M. de Lery: Pre cuvântul meu de onóre!

Charigny: (Se vede șovăind: M-ma de Lery ține palma; deodată se aședă lângă ea și cu voia bună-i dicit): Se vorbim despre caprițit. D-ta așa dară concedi că o femea pôte să aibă capriția.

M. de Lery: Și d-ta încă mai întreb?

Chavigny: Pardon, dar se poate întâmpla, că un bărbat căsătorit se vorbească în 2 moduri, ba până la un anumit punct să-și lucreze în 2 moduri.

M. de Lery: Tergul d-l meu? nu va fi din el nimica? Eu am crezut că neam înțeles. —

Chavigny: Bărbatul căsătorit tot bărbat rămâne; viața de familie nu-i schimbă natura; însă câte odată 'l conține ca se joace un anumit rol și cuvintele și le măsoară după acela. — Și în viața de toate zilele nu se recere altă știință, decât se te scii acomoda când vorbești cu cineva: vorbești câtră om cum este el în realitate sau vorbești câtră omul convențional; câtră acela precum se vede. —

M. de Lery: Team înțeles; această e o alegere liberă, însă în atare caz cum se va legitima omul?

Chavigny: Așa cred că un om de spirit ușor și curind să va scii așa!

M. de Lery: Așa dară D-ta numai ești curios să cumoseci acel nume interesant? Te rog dăm! odată acea pungă. —

Chavigny: O femeie de spirit pentru pildă, — o femeie de spirit va scii atâta, — așa cred nu poate greși în judecarea adevăratelor caractere ale oamenilor! La prima privire trebuie se vadă...

M. de Lery: Apoi în adevăr voesci să țini punga?

Chavigny: Așa se vede că D-ta pui mare pond pe acea. O femeie de spirit așa cred că trebuie se scie alege între bărbatul său și între alt bărbat. Dar cum ești D-ta peptenată? Mai înainte părul-ți era împodobit cu flori. —

M. de Lery: D'a însă mia fost pus greutate: așa sum mai ușoră. Oh! D-șeule! cum mi s'a defremajat părul de o parte. (Să scólă și-'și ordineză părul înaintea unei oglinzi). —

Chavigny: D-ta ai cea mai frumoasă talie între toate femeile din lume. O atare femeie de spirit ca D-ta...

M. de Lery: O atare femeie de spirit ca mine se dă dracului când are de lucru cu un bărbat așa de spirit ca D-ta. —

Chavigny: Acea nici odată nu-o împedecă. Eu sum un drac destul de bun.

M. de Lery: Însă nu pentru mine, eu cel puțin așa sperez.

Chavigny: Acea e limpede, că pentru acea nu, pentrucă-mi stă în cale ôrcine. —

M. de Lery: Ce voesci se șic prin această?

Chavigny: Acea că dacă eu nu-ți plac, provine de acolo, că este ôrcine, care mă oprește c'a să-ți pot plăcea. —

M. de Lery: D-ta teai exprimat destul de modest și nebun, înse greșesci; mie nimene nu-mi place și eu nimerui nu voesc ca să-i plac.

Chavigny: În etatea D-tale și cu astfel de ochi, acea nu 'ți va succede.

M. de Lery: Și totuși, acesta e curatul adevăr.

Chavigny: Dacă aș putea crede, atunci s'ar nasce în mine o părere foarte rea despre bărbați.

M. de Lery: Te pot convinge ușor. Astfel de vanitate este în mine, carea nu suferă stăpân preste mine.

Chavigny: Nu ai putea suferi un serv?

M. de Lery: Aș? Ori serv ori domn, D-voastră totdeauna sunteți tirani.

Chavigny: (să rădică): Această e drept și-ți mărturisesc că într-o privință totdeauna am urât purtarea bărbaților. Nu sciu de unde au acea idee fixă, că totdeauna voesc să impusec cea ce are cu urmare, că se fac urgisiți.

M. de Lery: O crești D-ta această sincer?

Chavigny: Forțe sincer; nu pot pricepe de fel cum 'și poate cineva în tipui, că dacă astăzi a plăcut cuiva, mâine se aibă dreptul a abusa de succesul său?!

M. de Lery: Și totuși acesta este capitalul cel din tăiu din istoria lumii:

Chavigny: Da, și dacă bărbații în privința aceasta ar avea mintea la loc, femeile nu ar fi așa ușoratece. —

M. de Lery: Se poate. În timpul de acum relațiunile de amor trebuie se se sfârșescă cu căsătoria sau mai corect se se continue în căsătorie, și când e vorba de cununie merită să vorbești despre aceea. —

Chavigny: D-ta de o mie de ori ai drept; și spunem! pentrucă este această așa? Pentrucă atâta comedie și așa de puțină sinceritate? O femeie frumoasă când se încrede pre sine

unui jentleman se nu scie face deosebire între acela și între alții Numai hăbăuci să fie pre lume?

M. de Lery: În cazul de față acesta e o întrebare la loc.

Chavigny: Însă eu presupun, că din întâmplare se află și astfel de bărbați, cari nu sunt de o părere cu hăbăuci în privința acesta; și presupun, că se oferesc ocașune când Omul nu poate se fie sincer fără nici un pericol, fără cugete rezervate și fără nici o temă de ceva îndisprețuire. (Scutură mâna M-meii de Lery) Si mai presupun și aceea, că astfel de bărbați astfel ar șice câtră o atare femeie: Suntem numai noi de noi. D-ta ești tineră și frumoasă și eu sciu se-ți aplețiez în de ajuns mintea și inima D-tale. O mie de pedeci ne stau în cale, o mie de speranțe ne ascăptă dacă mâine vom proba se ne întâlnim iarăși. Superbia D-tale nu suferă jugul și istețimea D-tale nu poate suporta lanțuri. Nu te teme însă nici de una nici de alta. Nu poftesc delă D-ta nice întâlnire, nici promisiuni obligatoare și nici un sacrificiu: tot ce doreșc să reduce la un zimbet de pre buzele D-tale de rose și o privire din ochii frumoși. Zimbescem până este ușa încuiată; libertatea D-tale e afară, o afli iarăși îndată ce părăsesc această casă: cea ce-ți oferesc nu e plăcere fără de amor, amor fără durere și fără amarățune. Acest caprițiu, fiindcă de el a fost vorba, nu e un caprițiu rob al simțirilor, ci un caprițiu al inimei, pre care-l nasce momentul și a cărui amintire e veșnică. —

M. de Lery: Mai adineauri ai vorbit despre comedie; așa se vede că dăndușe ocașunea și D-ta joacă o comedie și încă o comedie periculoasă. Mai înainte de ce aș răspunde la cele ce ai șis, miar plăcea se fac un caprițiu. Așa cred că acesta e momentul cel mai potrivit, fiind că D-ta chiar cu capriții te ocupi. Este aci o carte de joc?

Chavigny: Este și jocul mesei. Ce vrei cu ea?

M. de Lery: Adă-o încôce. Am o idee și D-ta vei fi silit se concedi decât nu voesci se vini în contradicere cu D-ta însușit. (Scôte o carte de joc.) Nô dară Conte spune e roșie sau negră cartea acesta?

Chavigny: Nu mi-ai putea spune, care va fi câștigul?

M. de Lery: Câștigătorul poate alege liber.

Chavigny: Fie. Așa dară: roșu.

M. de Lery: Valet de pigre: D-ta ai perdut dară încôce pungulița cea vânăată.

Chavigny: Bucuros, cu totă inima. înse rețin pre cea roșie, și fiind că pre colôrea cea roșie am perdut, nice odată nu voi face înputări pentru acea, pentru că tot așa de bine sciu ca și D-ta, al căreia lucrul de mână e.

M. de Lery: E mică sau mare acea mână?

Chavigny: Dulce, și fină și ca mătasa.

M. de Lery: Ii concedi ca să-ți satisfacă aprinsa D-tale jalușie? (Aruncă pungulița cea vânăată în foc.)

Chavigny: Ernestino te iubesc.

M. de Lery: (Privesc cum se face cenușă pungulița. După aceea merge cu gingășie la Chavigny:) Așa dară nu iubesci pre M-ma de Blainvillet?

Chavigny: D-șeul meu! Niciodată nu am iubit-o...

M. de Lery: Nice eu D-le Chavigny.

Chavigny: Dară cine ția putut spune D-tale că eu am cugetat la acea femeie? Oh nu ei am se me rog pentru un moment de fericire; și nu ea va fi acea, carea mi-l va oferi!

M. de Lery: Nice eu D-le Chavigny! D-ta mi-ai adus mie un mic sacrificiu acesta a fost forțe frumos delă D-ta; înse eu nu voesc se te las înrâtăcire: pungulița cea roșie nu e lucrul mânilor mele!

Chavigny: Se fie cu puțință? Dară a cui e?

M. de Lery: Acea e o mână mai frumoasă ca a mea. Te rog fâmi plăcerea și cugetă un moment și deslăgă această înigmă D-ta cât se poate de deschis și în o formă forțe demnă de iubire, mi-ai declarat că me iubesci; ai în genunchiat înaintea mea și eu te-am făcut atent că pre padiment nu este tapiserie am cerut punga D-tale cea vânăată și D-ta mi-ai conces că se-o arunc în foc. Acum spunem! cine sun eu ca se merit toate; aceste? Ce estraordinariu afli la mine? E drept că sum tineră și nu sum urită, și e adevărat și aceea, că picioarele-mi sunt mici; înse fine această nu e un lucru atât de rar. Dacă vom documenta reciproc, că eu sum o cocheta ér D-ta un bărbat ușuratic, numai pentru acea că e meșul nopții și noi suntem numai noi amândoi asta ar fi o ispravă de luptă demnă de

laudă, carea o putem însemna memoriei noastre! Inse acum așa cred că a fost destul, așa e? Și aceea, ce mie miai dat rișind și încă nice nu ția părut rău după ea; acel ne însemnat sacrificiu pre care lai adus unui caprițiu și mai ne însemnat, l'ai denegat unicei femeii, carea te iubese, unicei femeii pre carea o iubesci! (Se aude zuruitură de trăsură.)

Charigny: Inse Dômnă cine ția comunicat-o D-tale?

M. de Lery: Vorbesce mai încet D-le pentru că Matilda s'a reintors și acêsta trăsură este pentru mine aici. Nu am timp ca să-ți țin predicatie de moralitate. D-ta ai inimă și aceea-și va face datorința. Dacă vre-odată vei vedea că Matildei sunt ochii roșii ștergei lacrimile cu acêsta punguliță pre carea ea o va recunoște, pentru că brava bună și credincioasa D-tale soție a lucrat la ea 2 săptămâni: Adieu! Acum pôte că ești

mânios pre mine, mâne inse vei simți preținie față de mine, și crede-mă că mai mult valorează aceea de cât un caprițiu. Inse dacă cu orî ce preț vè este caprițiu, éta aici e Matilda: cu acest caprițiu poți câștiga cel puțin o séră plăcută. Așa cred că ea va da uitărei pre zelalalt caprițiu, pre care nul va ști nimenea, nice chiar Matilda. (Intră matilda. M-ma de Lery merge înainte ei și o sărută.)

Charigny: (le primesce pre amândouă merge la ele, ia podoba de flori de pre capul Matildei și o redă Madamei de Lery): Pardonai Dômnă, D-ta vei ști și eu nice odată nu voi uita, că: preotul tiner ține cea mai bună predicatie!

(Cortina cade.)

G. Nistor.

(Fine)

O muntă țărănească.

A m i c i i !

— Novela —

Ambii își aveau diplomele în busunar și erau aplicați ca practicanți la spitalul comitatens din A...

Erau prețini din pruncie și se iubeau ca doi frați.

Pre ce aveau să împărțeau, nu cumva unul să aibă mai mult ca celalalt.

Vestminte încă își făceau într'o formă. Cuartirul și-l aveau într'o casă în colțul stradei „Iancu Huniad.”

Din odaia unuia se deschidea întraceluilalt. Sara când se culcau ușa ce despărțea odăile lor, o lăsa deschisă, ca și din pat să pôta vorbi unu cu altu. Secret între ei nu era; ér de bine ce trăiau, voia unuia, celalalt nu călca.

La balul tinerimei universitare și-o făcut cunoscința cu domnișora Elvira, unica fată a protomedicului comitatens, care era cea mai frumoasă între toate fetele din acel oraș.

Ambii se îndrăgostiră de ea, par'că sôrtea nici în tr'asta n'a vrut să-î separeze.

In cuadrilul prim i'a decherat amor Romul ér în al doilea Traian.

Intr'o toură in care a dansat cu amândoi, și unul și altul o întrebă de pot spera la iubirea ei?

Fata pironinduși ochii în luciul salei tăcu, căci nu se scia decide pre care să-l măi iubească, de vreme ce, ambii erau ca

frații cei din poveste, o formă de frumoși și plăcuți și întru nimic măi de preferit unu ca celalalt.

*

In ceealaltă ziua colportorul le imanuă o epistolă carea era adresată amândurora.

Ei se preumblau în coridorul etagiului al doilea al spitalului.

Romul o desfăcu și începu a ceti ca să audă și amicul său:

Am probat să aleg și ca să pot mi-am întrebat inima și mintea, dar ele mă incurcără mai nebunse de cum era nodul gordian, și-așa, la o decidere din parte-mi nu vè puteți ascepta. De nu m'a-ți fi cerut amândoi, al unuia aș fi să fiu al a celuia care mar fi cerut. Dacă dintre doi unul ar absta dela propusul său, celui constatant cu totă plăcerea i'ași fi soție.

„Elvira.”

Cei doi tineri dupăce sciură conținutul epistolei se priviră ca doi leopardi, cari vreau să-să sfașie pentru'o pradă la care unul nu-și pôte forma mai mult drept ca celalalt, și din prietenii ce fură, din acest ceas deveniră cei măi neimpăcați.

— Sciți ce Traiane, începu Romul; noi de ați înainte nu

mai suntem cei cari am fost. Ne cunoștem cu mult mai bine de cât că despre asta se ne îndoin. Pre Elvira o iubesc și tu și (apăsând cuvântul) o iubesc și eu. Amândurora însă nu poate să fie; căci sau va fi a mea și atunci a ta nu va fi, sau a ta și atunci nu va putea să fie a mea. A mea, care numai se o pot numi a mea bucuros abdic și de partea ce-mi compete din fericirea vieții celei de vecinicie!

Dacă sörtea vrea să-și ridice în pumnul de pretinția noastră de până aici, flă, căci și-asa dintre noi doi cu ea numai unul putem fi fericit, acela, pre care il va preferi sörtea; cel nefericit după a mea părere ar fi mai bine să möră, ca nu cumva pizma că-și va vedea adversarul fericit, să-l facă în negurösa-i desnedăjduire să-și blesteme mana care la născut și să se sinucidă.

— Să möră, răspuse Traian, căci unul ea acela numai de mörte e vrednic.

În sufletele lor începu a se lupta speranța cu desnedăjduirea, căci nici unul nu era asigurat din partea sorții că norocul va fi pe partea lui.

Încă în după ameația zilei aceleia dintr'o urnă învălă în catifea nöră Romul trăsă o bilă nöră. De nu-și putea reculege puterile care în, minutul acela erau să-l părăsescă, era să cadă la pământ, dar s'a întărit în fire, ca se nu-și arete slăbăciunea în năntea adversarului său, care vedinduse preferit de sörte, respirând ușor, luă o hărtie pre carei-o întinsă ca să o subserie.

El o subserisă. Își subserisă sentința de mörte căci în acea hărtie să deobligă pre cuvânt de onöre că preste un an de zile să nu mai fie între cei vii.

Traian o luă și o închisă într'un scrin al mesei lui de scris.

Romul cu trenul dela medul nopții a părăsit orașul, fără ea să avizeze pre cineva că unde să duce, Traian după ce rămasă singur își strămută cartirul în strada „Alesanru cel Mare“ într'o casă vis-a-vi cu a protomedicului.

II. BCU Cluj / Central

Era o zi frumoasă de vară. Pre stradele orașului Z... de arșița cea mare nu umbla nime.

Preste zi orașul era asemenea unui cimter, tăcut și liniseit, căci numai înainte de 9 dimineața și dela șosă încolo spre sară vedeai ömenii prin el. Să audeau clopotele dela biserica cea romănescă, și glasul răgușit al cantorului, care petrece la gröpă rămășițele pămintesci ale unui copil nevinovat.

În grădina claustrului călugărilor misericordiani preumblănduse print'r'o alee, să rugă dintr'o carte un călugăr veseed la față ca un crim ofelit. Tot la 10—15 pași să punea ca să șadă aci pre una, aci pre alta din lațiile cari erau înșirate pre marginea aleei, căci de slab ce era abia își tărăia picioarele.

Cugetam adă dimineața că voi fi mai tare ca eră, dar n'am înșelat, căci în loc să-mă întăresc, pre minut ce mörge slăbese tot mai mult. Duse unu călugăr ce se apropiă cătră el.

— Sănătatea o căștigăm cu mult mai greu de cum o perdem, mie unuia mi să pare ca și când ai fi mai rumen la față de cum ai fost eră, îi duse acela:

— Ți să pare numai; n'am obosit făcând acesti puținei pași și de acea roșăta ce mi se vede în obraji.

— Să pöte; ei öri cum să fie, proșpiteză mai bine ca eră, și de nu te vei strămuta în spre mai rău, în scurtă vreme te vei reinsănătoșa deplin.

— Nu știu; n'am speranță, de vreme ce mă use umblând pre picioare.

— Ți să pare numai, dar nu-i așa, noi care te vedem, mai bine observăm schimbarea ta înspre mai bine, il mângăie acela.

— Îmi pare că ai fost în oraș, ce vestei pre acolo? de slab ce mă simțesc nici jurnalele de adă nu le-am celit.

— Nimic nou, căci suntem döră în sezonul crastaveților.

Orașenii cari numai au avut modru, au părăsit orașul; unii petrec la țară, alții prin vii, eră cei cu dare de mână mai bună pre la scaldă.

Asta am știut-o fără ca să mi-o spui, căci asta e așa în fie care an pre acest timp. Alt ceva nu ști?

— Ba da, preotul gr. catolic adă a avut a treia înmormentare în anul acesta.

— Tu și aceste le poți ținea în evidență? fericit om! Pre cine a înmormentat?

— Pe unicul băiet al medicului nou ales.

— Ce Orașul are medic nou?

— Da; nici nu ști, adă e săptăuana de când s'a mutat aici.

— Cum il chiamă?

Nu știu, răspuse întrebatul, are nime ca francezii.

— Bolnavul la observarea asta naivă a tinărului său în Christos frate începu a rîde, dar atunci il apucă o tusa atât de vehementă că-i eși elăbucă sângele din gură.

— Vedă asta mă va băga în pământ; de mă mai apucă odată, mor, duse el abia găfăind, după ce il lăsă tusa.

— N'ar trebui să vorbești așa de aspru, că pöte că de aceea te infundă tusa.

Töta draga diuică am fost singurel, cu nime n'am schimbă nici un cuvânt până acum ce vorbești cu tine, și dacă nici se vorbești nu poți putea, la ce să trăiesc?

Nici acest privilegiu să nu-l am în viața asta? De töte m'a despoiat sörtea, dacă nici să vorbești nu m'a lăsa, la frumsetele naturei pentru mine? La ce răsăritul și apusul măiestos în frumseta lui a sörelui? La ce parfumul drăgălașelor flori mirositoare? La ce... la ce... viața? Dicând aceste cuvinte suspină atât de dureros încât il apucă o tusa cu mult mai turbată ca cea de mai înainte, eră când il năpădi sângele prin gură, cădu la pământ ca și cum ar fi murit.

Călugărul care fu lângă el să încercă să-l ridice dar nu-l putu. Strigă pre un alt călugăr care să prinbla prin curtea claustrului și cu ajutorul aceluia il duseră în odaia lui. Aici il culcară într'un pat, îi deteră îngrijirile necesare, și unul dintre ei eși să cheme medicul claustrului.

Acela nu era acasă, ei eră dus la un morboș în provincie.

Guardianul trimisă după medicul orașului.

III.

Zace de mult? întrebă medicul de călugărul Canut care veghia la patul bolnavului.

— E bolnav de când il cunosc; rău de tot i s'a făcut însă înainte cu jumătate de öra, răspuse el.

— Medicul, îi cercă pulsul, îi ascultă plămuni, și baterea inimii și spre marea lui supărindere, sub umărul stâng îi află o rană, care numai pre jumătate era vindecată.

Pipăindu-o, bolnavul în durerea lui strigă pre romănesc (căci claustrul era unguresc și unguresc și germănesc vorbea în el); Dumneșeu meu, Dumneșeu meu, nu mă lăsa!

Medicul care încă era român că atăta de mult suferă? Mult... mult răspuse el abia aușindu-i-se vorbele; rana acesta mă va duce în morment.

Medicul să uita la el compătimitor și după-ce îi dete nisce picuiri întăritöri il întrebă, că de mult o are?

De mult de vre-o 15 ani.

— Te-a înțepat döră cineva?

— Bă.

— Eu cum ved nui rană naturală.

— Nu, răspuse bolnavul suspinând.

Medicul adresându-se cătră celalalt călugăr il rugă ca să dispună se i să aducă puțină apă caldăică într'un lavor. Călugărul să depărta.

(Va urma)

Antoni Popp.

DE ALE POPORULUI.

Mândruța.

— Baladă pop. Com. de: Theodor A. Bogdan inv. în Bistrița. —

Colo jos pe cea cărare
Mere un tinereț călare
Lângă el cu-o fată mare,
Voinicul doine doinea
Mândra cânta și plângea:
„Bate d'omne ce îi bate,
Bate n'émurile tóte
Carî vin din str'ainatate
Cu gând de făcut păcate,
Cu gând se ne sărăcescă
Cu gând se ne stăpânescă.“

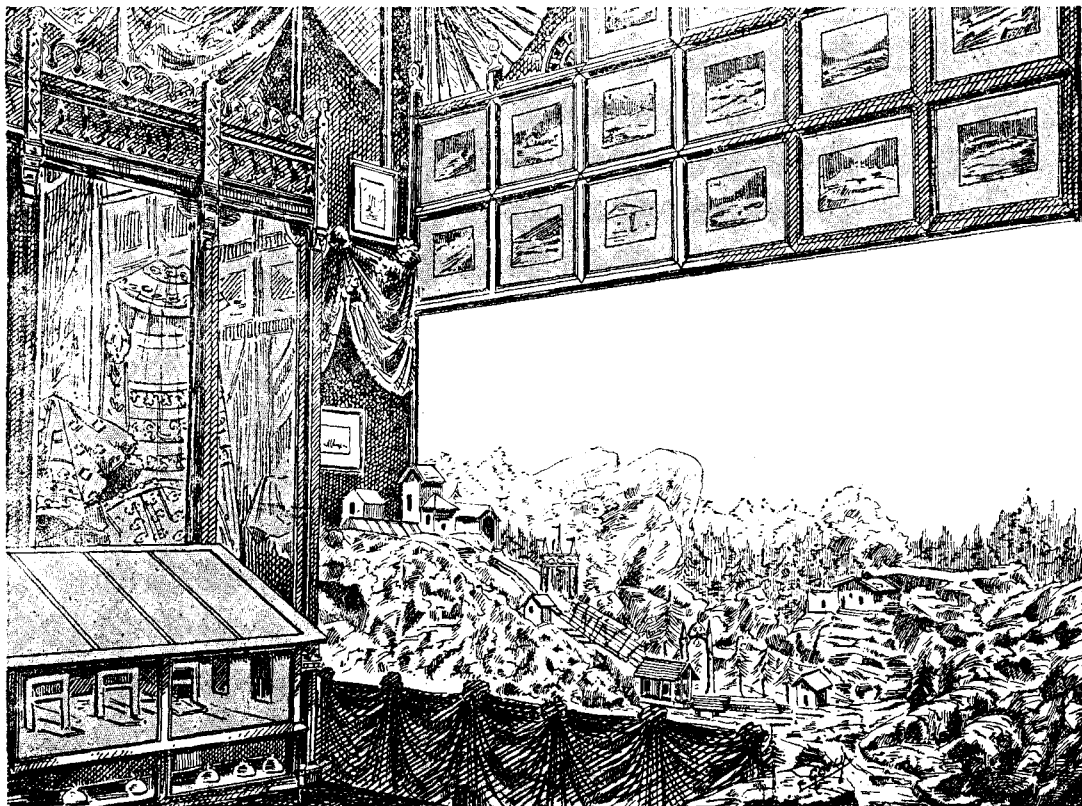
Voinicul din graiu grăia:
„Nu fi mândră sup'erată
Că n'o venit lumea tótă,
Lumea 'ntr'egă de-ar veni
Nu te teme că-i peri,
C'avem ficiorî tinereț
Poți intra prin stânci cu ei,
Și-avem fete tinerele
Poți intra prin stânci cu ele.“

Fóie verde floricea
Mândruța din graiu grăia:
„M'ei b'adiță, bade drag
Am avut drăguț în sat,
D'auđit'am auđit
Că păgânii mi-o venit —
Io tare m'am sup'erat
Și-am m'ers la birău 'n sat,
Ca se 'l serie 'n cătănie

S'-'și apere-alui moșie;
Dar el r'eu s'o sup'erat
R'emas bun nu șo luat;
'Er' acum cătră sf'ersit
Doru de el mio venit,
Că mi drag că l'am iubit,
De se 'ntimplă s'-'l găsesse
Lângă el mă înrolez
Lângă el se cătănesc.“

„Tu mândruța, rujă plină
Tare 'n m'ani, tare 'n inimă,
Cred că r'eu li sup'era
Dacă cumva mi afla
Că drăguțul t'eu iubit
Astă sară o murit,
De glonțu str'ainului
De plumbu păg'ănului!

Mândruța din graiu grăia:
„De loc nu m'am sup'erat
C'o murit de turci pușcat,
Că de cât se șadă-acasă
Măi bine pușcat prin óse.
Căci nu-i om cine se ține
Făr' cel ce se luptă b'tne.
Cum merea cum ajungea
La cătane se 'nscia.
Pușcute multe-'mî rupea
De peptul păg'ănului
De capul str'ainului.

Panorama explorațiilor pădurilor de pe st'ânca corăbii Rom'niei, la
exposițiunea din Paris.

CRONICA.

Tinerimea română academică din Bistrița și jur, își va ținea unica petrecere de vară Sâmbătă la 29 Iunie st. nou 1901 în frumoasă sală a hotelului „Regele Ungariei“ din Bistrița. Inceputul precis la 8 ore seara.

Petrecerea Inteligenței române din jurul Lechinței se va aranja Duminecă la 14 Iuliu st. n. 1901. în „Hotelul Opidan“ din Lechința-săsăscă. Inceputul la 6 ore seara.

Nu te juca cu — avocatul. Un om a fost condamnat de curând să plătească 500 cor. într'un proces, sub amenințare de execuție. A făcut cum a putut 500 cor. și le-a trimis avocatului protivnicului său. Cum era însă iute la fire, pe mandat a scris și vorbele: „Aci îți trimit 500 cor., cumpără pe ele ștrâng“. Avocatul a cumpărat ștrânguri (funi) și le-a trimis celui cu pricina, scriindu-și totodată: „Cu plăcere îți fac serviciul cerut, cumpărându-ți ștrângurile dorite pentru cele 500 cor., ce mi-ai trimis. Totodată te provoc, ca în timp de 24 de ore să-mi trimiți cele 500 cor., altminternea sunt silit să scot execuția pe capul d-tale“

O doică fericită. Regina Italiei a născut în pace o fetiță sănătoasă. Doică alasă de medică carea se lăpteze pe acesta fetiță e o țărancă frumoasă ce se numește Maddalena Cinti.

Ea pe lângă că primește întregă întreținerea regescă de la curte, capătă lunar 150 lire (lei) plată și câte un dar de 10.000 lire, când îi va eși princesei primul dinte, când va face primul paș și când va rosti primul cuvânt. Afară de aceea va primi la înțarcare 16.000 lire și până la finea vieții o pensie anuală de 1200 lire.

Principele Nichita scriitor. Intrarea în cariera literară principele Nichita al Muntenegrului și-a făcut-o cu drama „Impărăteasa Balcanilor.“ Acum el lucrăză la un mare roman istoric din epoca ducelui Stefan, guvernatorul Hertegovinei. Romanul va conține istoria acestui duce și în același timp istoria familiei Cernovici, creatorea Muntenegrului de așd.

Decorarea prințului Mirco. Regele Italiei a conferit Colanul Anunciadei Prințului Mirco al Muntenegrului.

Pictorul Adolf Müller, care a murit în Roma, a lăsat pentru scopuri filantropice un milion de marce.

Căsătorie pe fonograf. Ce iute își va eșeri renume pe teremul căsătoriilor orașul Brighampton! Un tiner de bună speranță din numitul oraș și-a pus grôza de a se căsători — obicei-mită în țările noastre — adacta și s'a decis repede să se lege în zalele Hymenului. Fiindcă grabă avéu mare și alésa inimei zăcea bolnavă de difteritis, și nu aflau preot care să se espună primejdiei se mērgă în casa bolnavei, invențiosul și curajosul mire a venit la o idee splendidă. Și-a luat un fonograf, l-a instalat înaintea preotului și acesta a rostit în el tot serviciul și binecuvântarea preoțescă. Mirele își pachetéză grăbit mașinaria, o ia de-asubsuoră și nu s'a oprit până la alésa inimei, unde la ceremonialul eșit din fonograf și-au jurat credință eternă înaintea lumii și a lui Dunneđeu.

Caritatea. La administraționca averilor bisericesci din Șoimuș a mai încurs pentru fondul „Caritatea“ următoarele sume:

M. Grăcim, Buduș	Corône: —.20
P. Selegeau, Șicu	„ —.20
St. Csomoș, Petriș	„ —.32
S. Șuteu, Bērla	„ .24
M. Csizmadia, Șicu	„ .20
Suma . 1.16	

Aducând mulțămită celor ce a contribuit cu obolul lor rugăm pre toți cei ce se interesăză și le zace la inimă sôrtea poporului nostru, să binevoiască a contribui cât de cu puțin pentru acest scop salutar. Din sumele încurse la fondul „Caritatea“ în fie care an în Dumineca înainte de postul Sântei-mării se vor distribui:

- 50% fondului de ajutorare.
- 20% ajutoriu bisericilor mai sērace.
- 20% „ școlēlor mai sērace.
- 2% „ bisericei din Șoimuș.
- 2% „ școlēi din Șoimuș.

- 1% fondului caselor parohiale din Șoimuș.
- 5% spese și remuneraționii de Administrație.

Vasile Baci,
curator prim bisericesc.

Gâcitură de șach.

de: *I Nițu Pop.*

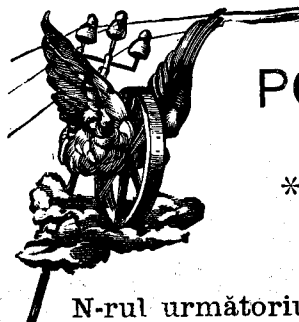
	rec	c	chi	ca	
a-	ei	dó-	ne-	ces-	o-
uē	pli-	tu-	și	ră	rie,
mari	dēne	saț	lu-	din	nu-
și	pa-	ne	mi-	mē	fă-
	și	chi-	timi	nați.	

Deslegări de gâcitură.

Deslegarea gâciturii de șach din nr. 10 de „Sili.“

Infrunđitau éráșt plopî,
Umblă Amanți câte doi
Dar eu nu pot să te apropi
Să mai fim ér amândoi
In a dragostei beție
Să cădem că în alte vremi!
Eu mamică sē'ți dte ție
Puiule tu se mē chemi
Și se stăm cuprinși întruma
Sara jos sub lilieci
Se ne vadă prin crengi luna
Preste mine cum te plec
Gura ta cum se usucă
Cum tot tremur și cum plângi
Cum te întreb ce ai mămuică?
Și cum tac și cum mē stringi
Infrunđitau éráșt plopî
Umblă Amanți câte doi!

A deslegato bine Dómnele și Domnișorele: Cornelia Cava, Moldova-n-ouă; Regina Banciniu, Mariți P. Papiu, Sas-Nireș; Hortensia Popoviciu, Cila; Maria Peri, Barra; precum și domni: Iancu Tomoiagă teolog, Cernăuți, Nicolau Coroin Ponoreanu în Ponorel, Aurel P. Papiu, Sas-Nireș.

POSTA * * *

* * * REDACȚIUNEI.

N-rul următoriu se va trimite numai celor ce a solvit Rev. Ilustrată pe întreg anul 1901 prin urmare restanțierii și cei ce nu-și vor renoi abonamentele nu au de al accepta.